

Pe pošti prejemnik:

za
slo leto naprej 28 K — h
pol leta » 13 » —
četrt » 6 » 50 »
mesec » 2 » 20 »

Vpravljalstvu prejemnik:

za
slo leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » —
četrt » 6 » —
mesec » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserat
sprejema upravljalstvo v
Katol. Tiskarni Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekeplal se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I., 17.

Izhajava vsak dan, izven
nedelje in praznike ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 254.

V Ljubljani, v torek, 3. novembra 1903.

Letnik XXXI.

Zopet kapitulacija.

Grof Štefan Tisza je novi ministrski predsednik na Ogrskem, oni Tisza, o katerem trdi grofa Apponyja pristav, Ivanka, da je najmanj priljubljen državnik pod krono sv. Stefana. No, o tem naj se Madjari razgovore. Za nas je važnejše vprašanje, s čim je grof Tisza nenadoma razorožil svoje politične in osebnostne neprijatelje, s čim je zamašil usta glasnim madjarskim šovinistom? In na to vprašanje moremo le kratko odgovoriti: Nova kapitulacija na korist madjarske ideje. Mi sicer nismo zagovarjali dualizma in ga ne bomo, če se za trenotek postavimo na stališče zagovornikov dualizma, moramo reči in dokazati, da je dualizem iz l. 1867 dobil nov udarec, ki mu mora omajati vso podlago in opore. Res, da grof Apponyi ni zadovoljen s Tiszovim vojaškim programom in zahteva še večje koncesije za madjarski jezik; res je, da celo pl. Szellu ne ugaja Tiszova poslušnost za dunajske želje, toda oba sta ostala v vladnem taboru, ker tako otročji niso madjarski politiki, da bi se javno pred svetom trkali ob prsi, rekoč: Več smo dosegli, nego smo pričakovali.

Da, dosegli so mnogo, dosegli so več, nego so še pred petimi meseci Košutovci pričakovali. Dobili so koncesijo za koncesijo. Szell jim je odnehal glede zastav in drugih vojaških znamenj, dalje glede premeščenja ogrskih častnikov. Umakniti se je moral baron Fejervary, in nesrečni grof Khuen je Madjarom daroval celo brambeni zakon. Madjari so vse vzeli, a vedno več zahtevali. In nikar se ne motimo, da bi bil grof Tisza res tako mrzel sin svojega rodu, kakor je razupit v opozicijskem časopisu. Saj je grof Apponyi sam priznal, da je zmagala njegova narodna ideja in da grof Tisza žanje, kar je on sejal skzi 14 let. Grof Tisza je na trdnjavi razobesil Apponyjevo narodno zastavo, katero bodo branile vse madjarske stranke brez razločka.

Naravnost izpovemo, da se nam danes, 35 let po prvi nagodbi, zdi popolnoma od več ves prepričan o tem, ali ima vse pravice vladar ali narod. Istina je, da so Madjari izrabili vse neprilike države in celo s silo in izdajstvom priborili si hegemonijo v skupni državi. Ali pa more kdo ugovarjati, da morda

s svojega stališča ne skrbe za bodočnost svojega naroda? Ali bi sploh Evropa poznala ta rod, ko bi ne kazal rogov in pestih?

Drugače pa moramo razmere presojati z avstrijskega ali s skupnodržavnega stališča z ozirom na bodočnost.

Res je, da program nove vlade danes naravnost ne nasprotuje znanemu cesarjevemu povelju: »Skupna in enotna, kakor je, mora ostati moja armada«. Tudi četrta točka, ki določa, da morajo v ogrskih polkih služiti samo ogrski častniki, danes še ne ustvarja nevarnosti za skupnost in enotnost armade.

Toda istina je, in to je grof Apponyi s ponosom naglašal v liberalni stranki, da je nov vojaški program položil temelj samostojni Ogrski, to je, madjarski armadi. Kar ni, to more in mora priti, ako padamo od kapitulacije do kapitulacije. Program je le tako z vito sestavljen, da se na prvi pogled ne vidi ogrsko kopito. Program ni za danes, marveč za bodočnost, ki pa ne leži desetletja za nami. To so le priprave, ker vedo, da je danes samostojna madjarska armada še nemogoča. Toda ideja zori in čez deset let ne bodo Madjari imeli le madjarski govorci, marveč tudi madjarski čuče častnike. In razdvoja skupne armade ne vstavi nobena sila.

Vladna stranka danes še ne zahteva za ogrske polke madjarskega poveljnega jezika, ker »ta zahteva danes ni umestna iz političnih vzrokov«.

Ti »politični vzroki« pa morajo danes ali jutri zgubiti svojo veljavo, in Madjari bodo z vso odločnostjo zahtevali tudi madjarski poveljni jezik.

Ali pa more nam Avstrijecem biti v istini deveta briga, k da j Madjari raztrgajo skupno armado? Ali morda nas ne čaka še važnejši obračun z Ogri pri nagodbi, kvoti, carinskem tarifu in trgovinskih pogodbah? Ako bode torej grof Tisza izvajal svoj program po željah grofa Apponyja, Košuta in Barabasa, potem ne bomo plačevali z dragim denarjem zavodov, v katerih bodo vzgajali madjarski šovinizem na škodo nemadjarskih narodov, na škodo Avstrije, na škodo habsburške države. Ako mora priti ločitev, potem pa bolje danes nego jutri.

Afera Jaklič.

II.

Malovrh in blagosrčni dr. Tavčar delata s polnim parom na uničenje učitelja Jakliča. Ker nimata ta dva pošteniaka nič tacega povedati, kar bi Jakliča moglo kompromitirati v javnosti, vlečeta na dan stvari, katere sta že stokrat pogrevala v svojih listih. V »Narodu« od minulega četrta s strašno bombastično ogorčenostjo, kakoršne so zmožni le ljudje, ki so v »Narodu« pred par leti objavili članek »A lantern«, pripovedujeta, da je bil Jaklič zaradi nekega volivnega oklica obsojen, — kar pa ni res, ker zaradi oklica ni bil, ampak samo zaradi kolportaze — in to za par kronic. Da sprevidijo razsodni čitatelji, kaj more stakniti perfidnost »Narodova« v priprostem volivnem oklicu, ga priobčujemo na tem mestu: »Volilci! Občinske volitve so razpisane. Vsaka občina ima takega župana in odbornike, kakoršne volilci izvolijo. Ni pa vse eno, kdo je župan in kdo je odbornik; ali je občina v dobrih ali slabih rokah. Zato je treba vselej pred volitvami dobro premisliti, ne pa potem jamrati, ko si več pomagati ne more. Nikjer pa ni za pisano, da morate voliti tiste, ki so doslej krmarili občinsko ladjo in tudi penziona ne dobje, ako jih odslavite. Zato si malo oglejte stare može in kdor je bil za vas, ga zopet volite, druge pa denite v pokoj brez pokojnine in poskusite z novimi možmi. Pri tem si lahko poiščete prave može in ni vam treba dolgo ugihati. Kdor je z vami in izpolnjuje verske dolžnosti, je vaš, komur pa ni mar za občinski blagor in mu je lastni žep prvo in živi po liberalnih načelih, ta ni vaš prijatelj. Zato bodite previdni! Pri nas je bila nekdanj čudna navada. Za moža je veljal tak, ki je bogat, čeprav si ni za lastno pridnostjo in zmožnostjo pridobil imetja in je imel menj moštva, kakor zadnja baba v vasi. Mož je bil tudi tisti, ki je bil več v gostilni kakor doma, in čim več bokalov ga je znal nesi, tem večji mož je bil. Kdor se je pa znal še malo pobahati in udariti ob mizo, da so kozarci poskočili, je bil mož čez vse. In vidite: taki le »možje« so nekdanj prihajali k volitvam, dali so za pijačo, pa so se izvolili, in »možje« so gospodarili. Tako je nekdanj bilo! ... Tako moštvo ne velja dandanes nič več! Ampak mož je tisti, ki ima zmožnost, voljo, previdnost, ki sovrži laž in ljubi resnico, spoštuje cerkev in šolo, pa ne pozna strahu, kadar se gre za resnico in pravico, če tudi trpi pri tem njegova čast ali mošnjček. Zato možje, na volišče! Izvolite si za odbornike može, katerim zaupate, o katerih veste, da bodo delali v korist občine in vaš blagor. Ne bojte se nikogar, in ne glejte na botre, ne na

žlaho, ne na bogatine! Sedaj ni čas! Vsak boter ali vsak svak ni dober za odbornika, akoravno je drugače vsega spoštovanja vreden. Pa bodite res možje! Ob dnevu volitve se ni treba skrivati v bleve, ni treba iti za izmišljenimi opravki, ni treba sedeti široko v zapečku in prerokovati ženi, kako se bodo danes dajali, ampak pojte k volitvi in volite brez strahu po svoji vesti. Čas je, da se zdramite in vzamete vile v roke! Možje, bodite možje!»

O tem oklicu piše »Narod«: »V tem strupenem oklicu, pisanem z vso hudobnostjo, ki jo zmore le kak klerikalec, je namreč Jaklič klical kmetom: »Čas je, da se zdramite in vzamete vile v roke!« (Strah in groza. Op. uredn.) Kaj je to drugo, če ne direkten poziv, naj kmetje liberalce ubijejo. In ker je Jaklič kmete tudi sicer neprestano, na najpodlejši način ščuval proti soobčanom — davkoplačevalcem naprednega mišljenja, so bili ti po pravici v strahu. Kdo ve, kako bi bile občinske volitve izpadle, da se napredni volilci niso bali boja in preliivanja krvi, ter so radi tega doma ostali. (Junaki pa so ti napredni dobrepoljski volilci! Op. uredn.) Če bi kak napredni učitelj izdal tak oklic, bi bili žandarji dobili ukaz, da ga uklenjenega odnese v zapor, in sedel bi bil brez usmiljenja nekaj časa v ječi. Jaklič pa je plačal par goldinarčkov kazni in stvar je bila končana. ... Tako torej! ... Jaklič je bil kot davkoplačevalec v občini opravičen vstopiti v volilno borbo, tembolj, ker je vedel, kako se je defraudiralo. Revizor, poslan od deželnega odbora, je konstatiral, da denarja manjka, in samo smrt je rešila »naprednega« župana luknje. Volilci, ti »surovi« kmetje, so oklic pravnobro umeli, prišli so z glasovnicami — to so tiste vile, katerih se liberalci tako boje — in so pometli »napredni« odbor do zadnjega. Tudi »napredni« so prišli do zadnjega — celo Engelman — volit brez vsega strahu pred preliivanjem krvi, samo izvolili niso ničesar, ker jih je bilo premalo. Česar nihče z normalnimi možgani v oklicu ni videl, to sta Malovrh in Tavčar opazila in sedaj častitim članom deželnega šolskega sveta narekujejo, kaj morajo misliti o tistem oklicu. Ker je znano, koliko duševne samostojnosti imajo ti možje, začeni pri gospodu Pezdihu pa gori do Heina, je čisto naravno, da se bodo ti sicer vse časti vredni gospodje ravnali po migljajih prečastitega gospoda Malovrha tembolj, ker bo te misli zastopal »šefredakter« »Narodov« v plenarni seji deželnega šolskega sveta, ki bo v tem slučaju zastopal kot tožnik in sodnik. Slava dr. Tavčarju!

LISTEK.

Naša zbornica.

III.

Vsak deželnozborski klub ima svojega načelnika. Nekateri klub celo po dva, oficijelnega in neoficijelnega, kar lahko vsakdo opazuje.

Klubu veleposestnikov ali »nemškemu« klubu načeljuje Balohov Jože, t. j. renegat Šveglj iz Gorij. Mož je precej v letih — poleg Pakiža je najstarejši član zbornice — in sedi v prvi klopi na desnici. Obraz njegov, opazovan z galerije, dela utis častiljivega in poštenega moža, ki je osivel v službi dežele in naroda. Iz priprostega slovenskega alozjivskega gojenja je postal »nemški« baron in ekscelenca Schweigel. Obogateljena Jutrovem. Kdor pozna to zgodovino — morda je čital pred leti »Deutsches Volksblatt« — ima pač svoje utise. Navzlic visoki starosti in prijetni zlo-

nosti, ki jo čisto provzroče milijoni, je mož zelo živahen in neprestano delaven. On dela za ves klub in misli za vse nemške veleposestnike in še slovenske naprednjake povrh. Z vladno je v silno prijetnih razmerah. On izkazuje usluge vladi, a vlada njemu. Na ljubovladi je hipnotiziral slovenske liberalce in ukrotil radikalca Tavčarja, kar se mu šteje v vladni palači v prav veliko zaslugo. Maska častitljivosti slabo prikriva njegovo notranjost. V zbornici se dela v zadnjem času mirnega. Večkrat sedi zamišljen pri svojem pultu in motri situacijo v zbornici, ki je nastala vsled njegove kombinacije, a se je razvila v drugi smeri, kakor je imel sam preračunjeno. Čuti se nesigurnega, ker opazuje, da večina, ki jo je zvaril, nima bodočnosti. Demokraške ideje, katere zastopa zbornična levica, so mu neumljive od tedaj, ko je postal milijonar in baron. Uverjen, da morejo v Avstriji agresivno nastopati le sinovi »Herrenvolka«, a Slovani, in osobito

Slovenci, se morajo zadovoljiti le z vlogo krotkih golobov, je ves indigniran ob nastopanju leve v zbornici. Ko vidi, da levičarji ob pomanjkanju vsakega respekta pred baroni nastopajo v zbornici smelo in živahno, je prepričan, da delajo levičarji to iz gole hudobnosti, samo da dražijo barone, in da je zlasti voditelj leve poosebljena hudobnost. Situacija v zbornici ni kos ter postaja zato nervozen. Da bi ne padel njegov ugled pri tovariših-somišljenikih, se rad oglašja k besedi, pa bodisi, da je bil izzvan ali ne. On brani veleposestnike, večino, vladno, krivično uporabo deželnozborskega poslovnika terse zgraža ob krotki deželnozborski obstrukciji, dasi se je udeleževal nemške obstrukcije v državni zbornici. To zgražanje kaže, da ima mož elastično logiko. Glasoval je za nujnost volivne reforme — sicer pa dokazuje, da sedanji rod ni sposoben za razširjanje volivne pravice, da bi bilo treba druge nove generacije. Tako

kaže, da si zna sam delati potrebno logiko. Njegova pozicija v klubu je trdna. Njegovim tovarišem niti v sanjah ne pride na misel, da bi ga vrgli. Mož ima mnogo politične rutine, diplomaške rafiniranosti in bistroumnosti, ter še nekaj, kar je za politika precej vredno, t. j. neobčutljivost nosoročca. Ta neobčutljivost ga usposablja nastopati kot kavalir po srcu in duhu ter tudi po — preteklosti. Ko bi ne bilo na svetu žurnalistov — bi vsak mislil, da je Balohov Jože — kavalir. Tako pa ... Z njegovo smrtjo bo politična moč kranjskega »nemštva« nazadovala.

Pisma s pota,

Poljski napisal H. Sienkiewicz.
Posl. Podravski.

(Dalje.)

Cez nekaj časa se pokaže skozi okna dnevna svetloba, nato je zopet temno in še bolj dušljivo, končno pa lokomotiva obstane, mi zapustimo vagon in znovi diham

Ogrska kriza.

Danes so na Dunaju pri cesarju pri-segli novi ogrski ministri. Jutri se nova vlada predstavi dopolnjen v poslanski zbor-nici, popoldne ob 4 uri magnatom. V de-trtek voli zbornica novega predsednika na mesto grofa Apponyija. Nato se skoraj go-tovo prične razprava o vladnem programu. Prva skrb nove vlade je, da dobi začasni proračun in brambeni zakon.

Opozicija doslej ni še sklenila, kaj stori nasproti novi vladi. »Mag. Orszag« prigo-varja opoziciji, da mora odločno zahtevati madjarski poveljni jezik. Tudi Košutovo gla-silo »Egyetertes«, piše, da opozicija doslej ni še odločila opozicijskega stališča. Grof Banffy pa je v svojem glasilu »Pešti Hir-lap«, označil svoje stališče. Bivši ministarski predsednik Banffy pravi, da več ne soglaša s Tiszovim programom. Tisza je odločen za-govornik nagodbe z Avstrijo, dočim Banffy priporoča gospodarsko ločitev. Drugi za-hteva Banffy madjarski poveljni jezik za ogrske polke, dočim se Tisza temu še ustatvja. In tretjič Banffy ne pritrdi Tiszovi politiki nasproti nemadjarim narodnostim. Končno meni Banffy, da bode Tisza moral razpuščati državni zbor ter vprašati narod, kako sodi o novem programu.

Opravični red nižjeavstrijskega de-želnega zbora.

Načrtu za novo reformo opravičnega reda v nižjeavstrijskem deželnem zboru po-vzamemo še sledeče podrobnosti: Dijete (vsak dan 20 kron) se odvzame onemu po-slancu, ki izostane zapored od več kakor osem sej in ni v nobenem odseku. Predlogi in interpelacije morajo biti podpisane od petih, nujni predlogi od 20 (dosedaj od 10) poslancev. Pri razpravi o kakem predlogu lahko odpade nadrobna debata, ako dvetret-jinska večina to sklene. Cesarskemu namest-niku se vzame pravica, prisostvovati sejam deželnega odbora. — Člani deželnega od-bora so opravičeni pri sejah deželnega zbora pri točkah svojega referata, kakor ministri in vladni zastopniki v državnem zboru, vsak čas v debato poseči. Poslanec, ki je izobčen od sei, nima pravice do dijet.

Razprava o tej zadevi se je v nižjeav-strijskem deželnem zboru pričela danes.

Kardinal Skrbensky o narodnem boju v cerkvi.

Kakor znano, zahtevajo Nemci razde-litev čeških škofij v češko-slovanske in nemške. To razdelitev si mislijo nemški nacionalci tako, da bi 200 000 Čehov prišlo pod nemško cerkveno upravo. Temu se se-veda z vso silo upirajo Čehi. Češki duhov-niki so izdali protizjavo proti tej nemški zahtevi. Odgovoril je tudi češki primas, kar-dinal Skrbensky v pastirskem listu, ki se odlikuje po presrčnem, ljubeznivem tonu. Najprej citira list papeža Leona XIII., kateri je obsojal narodno sovraštvo, češ da vsi, ki so krščeni v istem imenu, naj bodo bratje med seboj in se naj med seboj ne prega-njajo in ne zatirajo. Kardinal Skrbensky pravi na to, da je njegova dolžnost biti pravičen vsem in da je zoper cerkvenega duha usiljevati komurkoli drugo narodnost. Zato pa ne more dopuščati, da se narodni prepir zavlačuje tudi v katoliške cerkve.

Pismo je splošno in ne imenuje nikjer niti Čehov niti Nemcev. A vidi se, da graja leti bolj na Nemce, ker oni so to zakrivali, kar se v pismu graja. Vkljub temu grajajo nekateri češki listi to pismo, češ da ni do-voľj odločno proti Nemcem. »Narodny listy« celo pišejo, da bi morali češki škofje tako delati za češčino, kakor madjarski za ma-djarsčino. Ker seveda tudi Nemci ne bodo

zadovoljni, se bo pletel ta obžalovanja vredni prepir vedno dalje.

Zopet zamujena dobra priložnost.

Hrvatski poslanci širijo iz Budimpešte o sebi poročila, katerim trezen človek ne za-upa. Pravijo in zatrjujejo, da v svojih se-stankih razpravljajo, bodo li mogli ostati v liberalnej stranki ter se odločiti za program nove vlade ali ne in pod kakšnimi pogoji. Tega pa nobeden trezen politik na Hrvat-skem ne veruje, marveč vsakdo ve, da so že vsi hrvatski poslanci v Tiszovem taboru. Kaj pomaga vsako posvetovanje »post festum«, kakor se je zgodilo tudi z novimi vojaškimi osnovami. Mesto da so uvrstili hrvatske za-hteve že v zapisnik pri prvotnej razpravi, so govorili o njih v skupščini ter takorekoč prosili Mažare, da se ozirajo nanje. A mi znamo, da se Mažar ne ozira niti na pisano postavlo, a kam še na prošnje hrvatskih po-slancev. A ravno tako je za vladnim progra-mom. Hrvatski poslanci dobro vedo, v kak-šnem položaju je dandanes Hrvatska posebno v gmotnem pogledu, in da bode treba čim prej skleniti novo finančno nagodbo z Ogr-sko. Zdaj je bil čas, da so postavili med svoje zahteve novo finančno nagodbo vsaj v onem obsegu, kakor se glasi poročilo Hrvat-ske regnikolarne deputacije. A ta zahteva bi morala biti »conditio sine qua non«, in sicer pismena pogodba med ministrskim predse-dnikom in hrvatsko delegacijo, in šele potem naj bi se izvršil vstop v vladno ali liberalno stranko. Kaj pa so storili Hrvati? O tem po-roča prav odkritosrčno poznati falsifikater hrvatske zgodovine in poslanec dr. Gavranic. On pravi, da jih je ogrska kriza in poziv Tisze, da osnuje novo ministarstvo, iznenadilo, ko so se zbrali v Budimpešti, da se posve-tujejo o vojaških osnovah devetorice. Vse te zahteve so se morale zdaj umakniti važnej-šemu vprašanju, namreč o stališču hrvatskih delegatov naproti Tiszi. Ker je za hrvatsko delegacijo zdaj najvažnejše vprašanje finan-čno, so se odločili Hrvati, da se o tem po-svetujejo s Tiszo noproj, nego se pridružijo njegovi stranki. Zato so se mu predstavili ter ga opozorili na prepotrebno novo finan-čno nagodbo med Hrvatsko in Ogrsko. Po-slanc Gavranic kar navdušeno pripoveduje kako je Tisza z vso pripravnostjo obljubil, da se bode lotil tega posla, ko uredi ogrske odnose. In kaj drugega jim je tudi mogel odgovoriti Tisza. In vendar so bili Hrvati vsi srečni, ko so slišali omenjene besede iz ust novega ministra - predsednika ter so se že zdaj odločili za Tiszov program in njegovo stranko. Tedaj brez vsake garancije in lena besedo Tisze so se Hrvati odločili delati tlako Mažaru kakor so jo delali že skoz dvajset let. In vendar je bila zdaj tako krasna priložnost, da si svoje zahteve osigu-raj, kakor redko kdaj! Zdaj Tisza neohodno potrebuje 40 hrvatskih glasov, da si osnuje iako stranko; zato bi bil dal brez dvoma Hrvatom take garancije za dobro ob-novo finančne nagodbe, kakoršne bi bili sami zahtevali. Toda po svojej starej malomarno-sti so vse to opustili. Vidi se, da so kratko-vidni in neodločni politiki, in da ne znajo porabiti ugodne priložnosti za izvedbo svojih osnov. Čudno ni, da je Hrvatska v zadnjih dvajsetih letih v vsem tako nazadovala, ker so jo zastopali v vsem tako nesposobni ljudje. V svet trobijo o svojih važnih sestankih in posvetih, v resnici pa se brez vsakega pri-držaja oklepajo svojega novega poglavarja. Za Hrvatsko ne pomeni to nič dobrega.

Kaj je resnica o Kyšenevskem „klanju židov“?

»Novoje Vremja« piše, da je preiskava glede kyšenevskih »protižidovskih« nemi-rov končana in da je obtoženih 37 oseb, vsi

negi vendar le pripeti, je povzročitelj skoro vsikdar tujec, pogostoma Francoz, a pogo-stoma celo moj rojak (Poljak), v katerem je naklonjenost do žensk postala že nekaka druga narava, da se sploh ne straši nikakih nevarščin. Zanimivo je, da to, kar bi drago stalo domačega Don Juana, se pogostoma spregleda podjetnemu otroku iz severa. »Gospodična«, reče morda v jeziku sevilekega cigana, o katerem je bržčas čital v »We-drowcu«, »tvoja mičnost je moja smrt. Tujec sem, vem, da se na ta način ne sklepa zna-nje, toda drugega sredstva nimam; zato pa reci, gospodična, le besedico, in jaz provzro-čim vstajo ter te proglasim za kraljico.« Časih se posreči, časih nastane iz tega ne-navaden dogodek, toda junaški bivaletc iznad Sekvane ali Visle se ne boji pesti; znano pa mu je tudi, da so sodišča do tujcev priza-nealjivejša.

Tukajšnje ženske tvorijo boljše in jas-nejšo stran pokrajinskega medaljona. Uživajo dokaj miru v svoji duši, kar se jim že čita z obraza. Radi tega, ako se nahaja tu ka-tera grda, je toliko odurna, da bi pri po-gledu na njo bilo moči znoreti. (Dalje prih.)

kristjani. Omenjeni ruski list pa kara držav-pravdnštvo, da se je preveč udalo židov-skemu vpitju, kajti dejstva govore vse dru-gače. nego so razupili židje ta dogodek po celem svetu.

V 12 urah usodnega dne sta bila v bolnišnici besarabski dva mrliča in 59 ranjenecov — vsi kristjani in noben žid. Vsega skupaj so bili štirje kristjani ubiti in čez sto ranjenih. Kdo je to storil? Kdo bo kaznoval zločince? Iz tega se vidi, da so tudi židje morili kristjane.

Vsled tega je pa tudi na laž postavljeno pisanje židovskih listov olega sveta, ki so hoteli celo Ameriko zaplesti v nasprotstvo z Rusijo zaradi kyšenevskih izgrediv. Židje so biti teh izgrediv vsaj s okrivji; zato naj nikar tako ne upijejo o »krivicah«!

Mommsen †.

V Charlottenburgu je umrl Teodor Mommsen, znani historik in starino-slovec, ki si je s svojimi deli o rimski zgo-dovini zadobil svetovno ime. Slovane je malo uvaževal in jim odital svoj čas, da so manjvreden narod. Radi tega je nastal ra-dosten vrišč v nemških šolnih, in Mommsen je postal najpopularnejša oseba na Nemškem. A kmalu se jim je zameril, ker je o njihovi politiki izrekel nekaj bridkih resnic; o vse-nemškem političnem gibanju v Avstriji je sodil naravnost uničevalno. Rojen je bil l. 1817 v Schleswigu. V Kielu je bil pro-moviran dr. prava in s podporo berlinske akademije znanosti je šel za tri leta v Ita-lijo, kjer je študiral rimske napise. L. 1848 je vsprejel učno stolicu za rimsko zgodovino na univerzi v Lipskem. L. 1858 je prišel v Berlin, kamor so ga poklicali za profesorja rimskoga starinoslovja na ondodni uni-verzi. — Njegovi glavni deli sta: »Corpus inscriptionum latinarum« in »Römische Ge-schichte«.

Carjevo pismo Loubetu.

V francoskem ministrskem svetu je predsednik Loubet naznanil vsebino pisma, katero mu je izročil ruski minister Lam-bdorff od carja Nikolaja. V tem pismu zago-tavlja car zopet predsednika prijateljskih čustev in pravi mej drugim, da ga vselej z zadovoljstvom napolnjuje, kadar se Franciji kaj srečnega zgodi. Tako je car zadnje po-godbe z Anglijo in zblizanje z Italijo z ve-liko simpatijo pozdravil. Car Nikolaj vidi v teh dogodkih novo jamstvo za splošni mir, ki je stalen cilj njegove politike.

Nesložna Combesova večina.

Iz Pariza poročajo: Vlada je dobila za svoje postopanje povodom nemirov na de-lavski borzi le nesnatna večina. Combes je posebno nejevoljen, ker so se socialistični govorniki pridružili opoziciji in je bil v zbor-nici sprejet predlog nacionalca Lanjunai-naisa naj se zniža kredit za podprefekte, kljub temu, da se je Combes odločno upiral Lanjunaisovemu predlogu. Combes je uvidel, da se na republikansko večino ne more več trdno zanesiti in ni izključeno, da v kratkem odstopi. Posvetovanje o »Loi Falloux«, ki bi se imelo vršiti v zbornici 5. nov., bo od-loženo. Naučni minister Chaumié pred-laga, da vsak Francoz lahko otvori višji učni zavod, ako ima moralno podlago, za-dostno izobrazbo in ako je otvoritev nazna-nil na predpisani način. Ker se del vladne stranke boji, da bi taka učna svoboda kori-stila redovom, zahteva, da mora biti dovo-ljenje za otvoritev kake nove šole odvisno od ministrskega dekreta. Da se večina ne razbije, bodo, predno zadeva pride v zbor-nico, še posvetovanja v krogu večine zbor-nice in senata. »Demokratična levica« v se-natu zahteva, da ta zadeva pride v razpravo 5. novembra.

Vstane Arabcev proti Turčiji.

Poročilo o umoru Juzuf-paše, guvernerja v Assyru, vilajet Yemen, se potrjuje. Bil je tudi umorjen generalni štabni šef Alimed-paša, nekaj častnikov in uradnikov, in po-streljen je bil skoro celi bataljon vojakov. Podrobnosti še niso znane, ker je pretrgana brzojavna zveza. Turčija je poslala tja ve-liko število vojakov. Na čelu vetašev stoji pretendent za kalifa šejh, Hamid Eddin.

Iz brzojavk.

Peking. Rusija je Mukden zopet za-sedla. Vsled tega je kitajska vlada zelo vzne-mirjena ter je prosila poslaništva za svet. Pretekli četrtek je namreč zasedlo 150 ruskih vojakov vladno poslopje v Mukdenu, zapri-lo vrata ter izgnalo kitajske uradnike. V Muk-denu in okolici se nahaja 10.000 do 20.000 Kitajcev. Kitajski poveljniki v Mandžuriji imajo povelje, ne upirati se ruski vladi in se izogniti vsemu, kar bi zamoglo provzro-čiti kak prepir.

Sofija. Pri volitvah v sobranje je bilo izvoljenih 146 vladi prijaznih poslancev in 43 opozicijske.

Hamburg. Več srbskih in bolgar-skih častnikov je dospelo sem in kupilo v Wolfovi praharni velike množine smodnika.

Mnogo tovarn je iz balkanskih dežel prejele večja naročila za municijo.

Praga. Češki minister mesto odst-opivšega Rezeka ima biti kmalu imenovan. Govori se, da bo poklican v ministarstvo pro-fesor na praški češki univerzi, dr. J. Goll.

Dunaj. »Sonn und Montagzeitung« vzdržuje svojo vest o obsodbi polkovnika Grünzweiga v zadevi vojaških vaj pri Bileku in pravi, da bo Grünzweigu milostnim po-tom kazni znižana.

Dunaj. Nadvojvoda Henrik Ferdinand je došel iz Ljubljane. Bil je v avdijenci sprejet od cesarja, kateremu se je zahvalil za imenovanje ritmojemom v dragonskem polku št. 6.

Praga. Mladočeški izvrševalni odbor je postavil kandidatom za izpraznjeni dr-žavnozbornski mandat prof. Cípera.

Rim. Giolitti je sestavil ministarstvo se-daj brez radikalcev. Paterno je odstopil in vstopil je Orlando Rava Tedesco. Socialno-demokratsko časopisje je novemu ministarstvu napovedalo boj. Giolittijev poskus, približati se socialnim demokratom, se je ponesrečil, na desni pa mu je ta poskus škodoval. Tudi novo ministarstvo je liberalno ter bo skušalo ohraniti dobre odnose s trozvezo in tudi s Francosko.

Brno. Mej katoliškimi češkimi dežel-nimi poslanci in mej mladočeškimi poslanci je razpor radi volitve deželnega odbornika iz skupine kmetskih zastopnikov. Mesto de-želnega odbornika je odložil Staročeh Roz-košny, ki je bil lani izvoljen v deželni od-bor proti mladočeškemu kandidatu. Ker se tudi sedaj katoliški češki poslanci upirajo, voliti v deželni odbor mladočeškega kandi-data, ki je to pot dr. Perek, je pisal klub mladočeških deželnih poslancev, da prekine parlamentarno in osebno občevanje s če-škimi katoliškimi poslanci. V zadnji seji so Mladočehi volitev deželnega odbornika sku-šali preprečiti z obstrukcijo.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 3. novembra.

Slovenci za Hrvatsku. Pod tem na-slovom prinaša »Hrvatsko Pravo« članek, v katerem povdarja, da je veliko število brzo-javnih pozdravov, ki so došli iz slovenskih krajev v Zagreb, in priliki odkritja spomenika Ante Starčevića v Sestinih, važno dejstvo, kako krepko je tudi že mej Slovenci razšir-jena misel hrvatsko-slovenske skupnosti. »Hrvatsko Pravo« zaključuje svoj lepi čla-nek: »Bezobzirno postopanje protivnikov naših nuka nas, da se združimo u krepku falangu i da vodjeni jednim načeli, jednim težnjami očuvamo svoje svetinje, našu dje-dovinu i njezin budući procvat. Odziv sjo-venske braće bijaše u ovih danih kušnje pravi melem svakomu hrvatskomu srdcu, koje je trpjelo od pojavah nesloge. Hrvat-ska stranka prava, slaveći uspomenu svoga nezaboravnoga i trajnoga vodje, neumrloga Ante Starčevića, našla je veliku okrepu u radostnom pojavu hrvatsko-slovenske uza-jamnosti. Tu uzajamnost ona će njegovati, jer je osnovana na poštenom načelu brat-stva, jer ona jedno te isto hoće, a jedno te isto neće. Hrvati i Slovenci žele svoju ne-zavisnost u ujedinenju i samostalnoj Hrvat-skoj; Hrvati i Slovenci neće, da svoje na-rodno biće žrtvuju svojim protivnikom, neće, da budu predmed njihovoga izrabljivanja, neće da se podvrgnu odnarodjivanju. Tako shvaćana uzajamnost, štitićna velikimi moral-nimi i političkimi idejama Ante Starčevića, mora zaista uroditi pobjedom složnog hrvat-stva in slovenstva.«

Slovenci in nesramno nemško ča-sopisje. Zadnje dni nemško časopisje, v prvi vrsti »Grazer Tagblatt« in »Grazer Ta-gespost« na najgrši način napada Slovence, ker so si drznili zahtevati, da vlada in uradi ne kršijo starih pravic slovenskega jezika na Koroškem. Zgoraj imenovana lista slika-ta Slovence kot sureve barbabe, ki niti svojega jezika nimajo. — Slovenci mirno trpe, da se šopirijo tilisti skoro po vseh javnih lokalih na Slo-venskem. Ko je pred letom »Kikeriki« nekaj smešil zahtevo Slovencev po vseučil-lišču, tedaj je dobil zasluženo plačilo s tem, da so ga Slovenci bojkotirali in vrgli iz ka-varn in gostiln, in vendar bi bil še bolj na mestu odpor proti zagrizenim nemškim li-stom, kakor sta »Grazer Tagblatt« in »Gra-zer Tagespost«. Zavedni Slovenci naj povsod store svojo dolžnost!

»Narodu« se smili dežela? Na-ravnost smešno je, a tudi hinavsko, kar piše mej drugim sobotni »Narod«: Zračunil je namreč, da doslej znašajo skupni izdatki za

s polnimi prsi sveži zrak. Na ulici smo sredi belega dneva, sredi prodajalen, vozov in gneče, ljudi, na dežju.

Po ulicah srečuje množico žensk, po-gostoma kaj zalih in mladih. Hodijo same brez vsakega varstva, ali bolje: pod varstvom zakona ter vseh pesti in palic Velike Brita-nije. Noben Don Juan se tu ne približa deklici, ki je brez spremstva, in ji ne reče, kakor se to godi v nekem znanem mi mestu: »Kako gospodičina? Tako mlada, tako zala, pa sama? Dober dan, angelček!«

Prvi gentleman, srečavši Don Juana pri takšnem opravku, pomaknil bi mu klobuk z glave na vrat, polomil bi mu rebra, dobro ga naklestil po očeh in končno izročil re-darjem. Ženska, napadena na ulici, tu ne potrebuje drugega varha, nego redarja. Ta navidezno tako miren človek se dotakne takrat z zlokobno palico rok pustolovca ter ga v imenu njenega Velikanstva Kraljice pelje v zapor, sodišče pa ga za prazen nič, za jeden majhen poklon, zgolj nekoliko pre-prijaznosti, obsodi časih na pol leta v ječo.

Radi tega Anglež in Velikobritanec sploh nikdar ne napada žensk. Ako se kaj podob-

deželni zbor 21.000 K, a doslej ni prav nič storil. Torej glejte kmetje, kako vaši poslanci deró deželo! Tako hinavsko »Narode« zavija svoje izbuljene oči. Prvič konstatujemo, da se nam v istini škoda zdi za vsak vinar, ki ga izdá dežela za ta dež. zbor, v katerem gospodari liberalna, ljudstvu nasprotna večina. Drugič so edino le združeni slovenski in nemški liberalci krivi, da dežel. zbor letos ni redno zboroval. Kato liško narodna manjšina je opetovano naglašala in še danes naglašá, da takoj ustavi obstrukcijo v svrhu rešitve istih prošelj in predlog, ki so ljudstvu v korist, a se od liberalcev ne dá strahovati. Naj nam in mnogim svojim čitateljem »Narode« odgovori: Zakaj uganjajo liberalci obstrukcijo v vseh odsekih? V tem grmu je zajec, licemerji! Tretjič je 21.000 K v primeri z deželnimi izdatki v znesku 3.348.696 kron, čujte in berite: nad 3 milijone trisetosóh kron — kakor jih izkaže letošnji proračun — ravno toliko, kakor če bi n. pr. g. dr. Tavčar ali baron Schwegel ali kdo drugi pljunil v Ljubljano. Četrth naj izračuna »Narode«, koliko so liberalci samo od l. 1895, torej za časa liberalnega divjega zakona v dežel. zboru, izdali na podporah za nemško gledališče. Po našem računu znašajo ti troški gotovo 100.000 K. Petič: Je vsakemu poslancu dano na prosto voljo, da svoje dijete razdeli za razne dobre namene, kakor so: Družba sv. Cirila in Metoda, dijaška kuhinja itd. itd. Naj torej slovenski in nemški liberalci, ki so v dež. zboru preprečili vsako delo, vse svoje dijete in potnine darujejo družbi sv. Cirila in Metoda, in zagotavljamo jih, da isto store tudi vsi katoliško-narodni poslanci od prvega do zadnjega. Gotovo se bode pred. g. prvomestnik imenovane družbe zahvalil za dar, četudi valed obstrukcije na levi in desni, in tudi volivci bodo imeli svoje veselje. Poskusite, možje pri »Narodu«, morda nemški grofi in baroni z isto vnemo darujejo za slovensko šolsko družbo, kakor Vaši poslanci glasujejo za podporo nemškemu gledališču, ki je le »danj« za nemško gospodstvo v deželi.

Agenti pangermanskega društva »Südmark«. Po slovenskih deželah hodi zadnji čas nek »Wanderlehrer der Südmark« Viktor Heeger iz Grada, pridigat in delat za »Südmark« in pangermanske ideje. Včeraj je bil v Ljubljani na — delu! Slovenci, pazite na te nemške rovarje!

Imenovanje. Absolvirani jurist g. Gvido Kočevar p. l. Koudenheim je dobil mesto konceptnega praktikanta pri politični oblasti na Kranjskem. — Gosp. Aleksander Skrem, ritmojster pri cesarjevi telesni straži, je imenovan majorjem.

Banova bolezen. Iz Zagreba nam pišejo: Pred nedavnim je ban Teodor Pejačević prav nevarno zbolel. Le velika spretnost in neumorna požrtvovalnost zdravnikov ga je rešila smrti. Prve vesti o tej bolezni so bile prav turove ter je bilo malo nade, da ban ozdravi; zdaj je že bolje in zdravniki zatrjujejo, da je za zdaj nevarnost minula, toda bolnik mora živeti v največjem miru dlje časa, da se vsaj malo okrepi. Pravijo, da ima ban neozdravljivo bolezen v želodcu. Ta bolezen je tako nevarna, da se more vsak čas povrniti, posebno če si bolnik ne privošči miru. Radi tega bode moral ban bržkone tudi odstopiti, ter je že po nekih vestih odposlal ostavko. To je tudi prav verjetno. Ko je hotel privklat odstopiti radi praznih blagajn, so ga v Budimpešti pregovorili, da pride kmalu finančajna nagodba, in da dobi Hrvatska več dohodkov. S tem potolažen je ostal še dalje na banskej stolici, ali imel je z Budimpešto toliko opraviti, da je neprenehoma potoval. kar mu je tudi največ naškodilo zdravju. Vrh tega pa je imel dela tudi doma toliko, da ga je komaj zmagoval, saj je našel vse v največjem neredu, a vrhu tega je bilo treba poskrbeti za dobre pomočnike pri upravi. In zares je že tudi marsikaj dobrega izvedel. Kar ga napade bolezen in delo je prenehalo ravno takrat, ko bi se moralo odločno nadaljevati. Znamo, da je tudi sedajni ban privrženec mažaronskega sistema, toda priznati se mu mora, da je pravičen in pošten, in da bi mogel kot tak vendarle koristiti Hrvatskej v sedanjem zares zmedenem stanju. Za njim ne pride gotovo nič boljšega, saj se že celo govori, da bi mogel postati ban kateri bližnjih oprod Khuena. Razume se, da bi se s takim banom povrnil tudi zistem Khuenovščine, česar Bog obvaruj Hrvatske, ki se je komaj rešila tega zla.

— Iz Ribnice na Štajerskem. Pohorski Ribničani so si postavili lepo nadstropno obdinsko hišo, v kateri bodo imeli svojo pisarno, stanovanje za orožnike in za zdravnika, katera služba je že razpisana. Ta hiša je bila silno potrebna, ker se je od pisarne morala najemščina plačevati. Postavili so jo na zemljišči nekdanjega benediktinca, katera se je odkupila z dovoljenjem škofijstva in namestnje. Pri tem podjetju ima bivši tukajšnji župnik, sedaj nadžupnik in dekan v Konjicah. vlč. g. Fr. Hrastelj, velike zasluge. Dne 22. oktobra se je vršilo blagoslovljenje te hiše, kar je blagohotno prevzel nadžupnik in dekan konjski na prošnjo župniškega in občinskega urada, za kar se mu oba urada v imenu občine in župnije iskreno zahvaljujeta.

— Novi šolski poslopji. Dne 31. okt. je bila v Škocijanu četrta obravnava radi zgradbe novih šolskih poslopj v Škocijanu in Klenwiku.

— Žepna tatiba v cerkvi. Na Brezjah so prišli v cerkvi žepno tatibo Ivano Lupin, perico iz Lupina v Istri. Pri njej so našli 99 K 11 v.

— Čudna prikazen v parku gradu Miramar. V petek ponoči okoli 12. ure je zapazil paznik v parku gradu Miramar naenkrat dve postavi. Na paznikovo klicanje ni bilo nobenega odgovora, pač pa sta se začeli postaviti oddaljevati. Ker tudi na paznikov drugi klic ni bilo odgovora, je paznik ustretil, ne da bi zadel, ker sta osebi kmalu popolnoma zginili. Na ta strel priletela je še ostala straža ter preiskala ves park, toda ni našla nič sumljivega. Tudi proti jutru je zapazil drug paznik dva moža, ki sta se bližala glavnemu vhodu. Na njegov klic sta moža zbežala. Zopet so pazniki preiskali ves zaprti park, ne da bi se jim posrečilo dobiti dotični osebi. Vrata v park so bila trdno zaklenjena. Zjutraj so poklicali še orožnike, ki so preiskali čelo okolice, toda brez vsakega vspeha. Nočne straže so pomnožili.

— Vrat zlomil si je pri padcu razsavskega most pri Otočah 63 etni Lovrenc Potočnik z Brezij. Našli so ga mrtvega pod mostom.

— Iz Novega mesta poročajo, da postavljajo ondi na tgu sv. Florijana železen vodnjak, ki je veljal 1200 kron.

— Iz zapora ušel je v Korminu neki Brek, ki nima pri sebi izkazil in je skoro gotovo njegovo ime Janez Tomšič, doma pa skoro gotovo s Kranjskega. Govori slovenski, nemški in laški.

— Nepričakovani napad v Šiški. Dne 31. oktobra pozno zvečer je prišel delavec Miha Bergant pred hišo Martina Marinka v Spod. Šiški in je jel klicati na podstrešju hleva spečega Naceta Galeta. Ta, mened da mu ima Bergant kaj posebnega sporočiti, se je odzval njegovemu klicu. A komaj je stopil na dvorišče, zadel mu je Bergant brez vzroka z odprtim nožem sunek v trebuh in dva sunka v hrbet. Težko ranjenega Goloba so pripeljali v deželno bolnico. Napadalec so izročili orožniki deželnemu sodišču.

— Hrvatske novice. Za branje n ljudski shod. Napovedani ljudski shod v Dugresu na dan 8 t. m. je okrajna oblast prepovedala. Sklicatelji so se pritožili na vlado. — Čudo prirode. V Zemunu so v mnogih vrtilih začele cveteti jablane kot da je pomlad. — Nov most čez Dravo. Pri Barcu je zgrajen nov most čez Dravo. Začeli so ga staviti l. 1901 in končali 27. okt. t. l. Veljal je milijon kron. Temelj je postavljen 22 m. pod vodo; most je dolg 280 metrov. — Potres so čutili v petek v Senju. Prvi sunek je bil dopoldne, in zvečer se je zopet precej močno potresla zemlja. — Glad v Bosni. Poroča se, da v Bosni in H-regovini že trka lakota na vrata. Valed suhega leta se je malo pridelalo, in to vešidel šlo za davke. Še jesen ni pri kraju, a bosenski kmet je nima kruha.

— Urednika »Novega lista« na Reki g. Supilo, preganja državno pravništvo radi cele vrste Madjarom neljubih članov. — Nezaupnico dr. Radkoviču je podpisalo od 62 volivcev 38 volivcev. — Umrli je na Dunaju fml. vitez Milinković, ki se je dalje časa zdravil tuji v Gorici.

— Nerednost na pošti. S Trebelnega nam piše naročnik: Ze koncem julija smo se pritožili v Vašem listu, da nam zavažajo dnevnike. Od tedaj se nam je zopet prigodilo, da smo dobili po dve številki skupaj. Tako 28. oktobra ni bilo nobenega dnevnika na Trebelno, a 29. oktobra smo dobili po dve številki. Omeniti moram tudi, da »Interessantes Blatt«, ki prihaja naročnikom ob četrtkih, redno dobiva tukajšnji naročnik, gostilničar S., ob četrtkih, dočim ga nadežtelj L. dobiva še le v petek, in to navadno že vsega zamazanega. Gotovo mu ga kje pridružujejo in čitajo! Vprašamo torej merodajne kroge: Ali hočejo preiskati te nerednosti ter kaznovati krivca?

— Pogorel je dne 28. oktobra skedenj posestnice Marije Slapničar v Reki pri Prežganju. Pogorelo je veliko krme, slamo-reznica in mlatilnica. Vzrok ognja ni znan.

— V Konjicah je, kakor se nam piše, dosedanja politična ekspoziura rabila izključno nemški pečat, in tudi novoustanovljeno c. kr. okrajno glavarstvo ni za sedanjí pečat oskrbelo besedila tudi slovenskega. Ekscelencia c. kr. namestnik grof Clary je ob času slovesne otvoritve oni dan v svojem govoru želel, naj bi si urad pridobil »zaupanje celokupnegk prebivalstva« v okraju, a visokemu gospodu se ni zdelo vredno, da bi se bil poslužil vsaj jedne besedice slovenske.

— V Mariboru so, kakor se nam poroča, v ponedeljek mladi učitelji, oziroma učiteljice, začeli delati skušnje vsposobljenosti.

— Podraženje petroleja. Zveza avstro ogrskih veleprodajalcev petroleja je ceno petroleju pri 100 kg. zvišala za dve kroni. V nadrečni razprodaji se je valed tega zvišala cena petroleju za 4 vinarje pri litru. — Skoro gotovo postane petrolej še dražji po ustanovitvi petrolejnega kartela, ki se ustanovi prihodnje soboto.

— Iz Grada poročajo, da se je hrvatsko akademsko društvo »Sloboda« prostovoljno razdružilo.

— Samomor hotelierjev. V Beljaku se je vstrelil hotelier Rudolf Walter, posestnik hotela na kolodvoru. Bil je takoj mrtev. Vzrok: slabo denarno stanje.

Ljubljanske novice.

Ljubljancan in ogrski državni zbor. Naš rojak g. Stuhly, ki je sedaj avanziral za majorja, je predmet silnega razburjenja v madjarskem časopisu. Kakor znano, je g. Stuhly nedavno imel dvoboji, ker se je neugodno izrazil o Madjarih. Madjarsko časopisje piba jeze, ker je sedaj g. Stuhly imenovan majorjem. Madjarski židje si menda domišljujejo, da bi bilo za to treba prej njihovega dovoljenja. Naravnost nesramno piše glasilo madjarske opozicije »Egyetertes«, ki pravi, da je dolžnost opozicije to stvar spraviti v prihodnji seji ogrskega drž. zbora v razgovor.

Na oklicih so: Gosp. Henrik Bartl, trg. pomočnik, z gđ. Marijo Grünfeld. — Gosp. Viljem Grimm, tov. poslovodja, z gđ. Gizelo Hofman. — Gosp. Matija Rogelj, hišni posestnik, z gđ. Terezijo Vrhovec. — Gosp. Jožef Loboda, ključar drž. železnice, z gđ. Agato Vovk. — G. dr. Hugo Peternel, uradnik pri c. kr. namestništvu v Zadru. z gđ. Stefanijo Peternel. — Gosp. Edvard Tavčar, zastopnik in posestnik, z gđ. Leopoldino Blumauer.

Izredni občni zbor društvene godbe. Preteklo soboto zvečer se je vršil v restavraciji Aurovih dedičev izredni občni zbor imenovane godbe in so se volili na njem mesto odstopivših odbornikov, novi. Občni zbor je otvoril načelnik gosp. Miroslav Pauer, pozdravivši navzoče ter na to predstavil zastopnika magistrata, gosp. ofic. Gutnika. Odbor obstoji sedaj iz sledečih gg.: Mirosl. Pauer (načelnik), Jakob Accetto (namestnik), M. Čadež (tajnik), V. Trtnik (blagajnik), Oskar Terglav (nadzornik godbe), Fran Knific, Leon Rogelj, Anton Susteršič in A. Mrak odborniki; računsko preglednika sta gg. Fran Čuden in I. Martinc. Odbor se hoče potrditi, da bode godba izpolnjevala v vsakem oziru svojo dolžnost napram občinstvu in se spopolnjevala ter vzbala potom šole in discipline, da se tako pokaže vredno zaupanja, ki se v njo stavi. — Da je ljubljanskemu mestu izšolana civilna godba živo potrebna, s tem ne bomo zgubljali več besed, to čvkaio že vrabci na strehi!

Strelnski klub »Črni orel« ima jutri zabavni večer v klubovih prostorih pri »Čr-nem orlu«, Gosposke ulice št. 3., z raznovrstnim vspremdom, mej drugim bode bazar in streljanje za dobitke. Začetek točno ob 8. uri. vatop prost.

Potresna opazovalnica v Ljubljani je zabeležila v noči od sobote na nedeljo potresno tresenje ob 12. uri 17 minut. Potres so čutili na Njtranjskem in na Goriškem.

Občni zbor gostilniške zadruge bo v četrtek 5. t. m. ob 3. uri popoldne v salonu restavracije »pri zvezdi« (Križ). Na dnevnem redu je volitev načelnika.

V tobačni tovarni je včeraj dopoldne pri nakladanju Staretov konj z Metelkovih ulic vgriznil Ranzingerjevega hlapca Alojzija Arzenška, stan. na Dunajski cesti šte. 13, v čelo.

Izseljevanje. Danes ponoči odpotovalo je v Ameriko 121 oseb, in sicer 36 Slovencev in 85 Črnogorcev, iz Amerike pa se vrnilo 30 oseb.

Dirko so priredili danes častniki tukajšnje posadke na velikem vojaškem vežbališču.

Izgubljeno in najdeno. V soboto popoldne izgubil je posestnik Anton Goršič iz St. Jurja pri Grosupljem dva zlata po 10 K, katera je imel zavita v papirju. — Neznano kje v mestu je izgubila posestnica Gabrijela Debevec, stan. v Škofji Loki št. 27, zlato brožko z rudečim kamnom. — V nedeljo

zvečer izgubila je na Dunajski cesti neka ženska na poti od pokopališča do glavne pošte srebrno žensko uro. — Na Dunajski cesti je našel dne 29. m. m. pleskarjev sin Ivan Pirzer zlat, poročni prstan s črkami I. G. — Izgubila je narednikova žena Ivana Moeschl rujava denarnico z vsebino 16 kron. — Častniški sluga Franc Terbovc izgubil je zlat prstan z rubinom in z diamanti.

izpred sodišča.

Porotna zasedanja l. 1904 bodo v Mariboru, in sicer se prične prvo zasedanje 7. marca, drugo 6. junija, tretje 12. septembra in četrto 14. novembra. V Celju se prične prvo zasedanje 8. febr., drugo 2. maja, tretje 12. sept., četrto 21. novembra. — Porotna zasedanja bodo v Ljubljani l. 1904; prvo se začne 29. febr., drugo 6. junija, tretje 29. avg., četrto 28. nov. — V Novem mestu prvo 29. febr., drugo 6. junija, tretje 29. avgusta in četrto 20. novembra.

Kazne stvari.

Majnovije od raznih strani.

Papež Pij X. se je izrekel proti kolesarjenju duhovščine. — Novo društvo. Društvo, kakeršnega doslej še ni bilo, se je osnovalo v Augsburgu. Društvo se imenuje »Ni doseženo« in združuje v sebi mladeniče, katerim do 20. leta še niso zrasle brke. — Dinamitni napad valed ljubosumnosti. Ker se je hči nekega Zoga poročila z nekim drugim, je delavec Buchta iz ljubosumnosti poskušal pognati vso ženitovanjsko družbo z dinamitom v zrak. Bombi pa se k sreči nista popolnoma vžgali, marveč samo tako, da sta porušili le en del hišnega zidovja. — Povođnji. Iz Taranta se poroča, da sta radi povodnji obstala dva vlaka pri Chiatoni. Zemljemerji in delavci so se napotili s čolni na mesto nezgode, da rešijo potovalce. Voda še vedno narašča. — Krava ljubimska drama. Včeraj je na Dunaju nevarno ranil s samokresom 28letni tovarniški delavec Josip* Havlicka 26letno kuharico Antonijo Jurenzak, ker ni hotela vlišati njegove ljubezni. Zvabil je deklico na neki travnik za gostilno, v kateri je služila, vstrelil na njo, ter jo nevarno ranil v želodec. Zločinec je ostal miren na svojem prostoru ter se ni nič zoperstavljaj aretaciji. — Boj pri naboru se je razvil v soboto v Varšavi mej 500 židi in orožništvo. Ranjenih je 40 oseb, mej njimi več smrtno. — K Rooseveltu sta skušala zopet priti dva sumljiva moža, a so ju pravočasno pri-jeli. Uradne brzojavke zopet trdijo, da sta tudi ta dva moža blazna. — Velik požar. V New-Yorku je nastal v soboto zjutraj velik požar. 25 oseb je zgorelo, več oseb je težko ranjenih. — Grozna eksplozija. V Elbertfeldu je bila včeraj velika eksplozija plina; soproga mizarja Muesesa in njenih šest otrok je bilo smrtno poškodovanih. Plin se je razpočil s tako silo, da je v sobi vzdignil strop in razbil vsa okna. — Demonstracije srbskih dijakov. V »Urania« gledališču na Dunaju je v nedeljo zvečer demonstriralo med pred-stavo do 80 srbskih dijakov, kar je provzročilo zaključenje predstave. Predstavljali so se namreč dogodki pri umoru srbske kraljeve dvojice. Komaj pa se je pričelo s predstavo, že so se začeli v auditoriju klicati: »Mi ne pustimo zasramovati domovine in žaliti naših hrabrih častnikov!« Poklicana policija je skušala razgrajče odstraniti iz gledališča. Ker so se dijaki zoperstavljali in razgrajali še po ulici, aretovala je policija dvanajst dijakov ter jih odvedla na stražnico. — Zapriseženje ogrskih vojaških novincev. Iz Budimpešte se poroča, da so bili tamkaj v nedeljo vojaški novinci zapriseženi.

Telefonska in brzojavna poročila.

Obstrukcija v štajerskem deželnem žboru.

Gradee, 3. novem. Ker je nemškonacionalna večina skušala zavleči volivno reformo in je jasno kazala, da noče pravične volivne reforme, pričeli so v današnji seji štajarskega deželnega zbora Slovenci in »Bauernbundovci« z obstrukcijo.

Gradee, 3. novembra. Minoritetne stranke deželnega zbora vprizorile obstrukcijo radi volilne reforme. Seja zaključena.

Dunaj, 3. nov. Tukajšnja policija je na prošnjo tržaškega policijskega ravnateljstva pri raznih laških visokošolcih in v neki kavarni izvršila hišne preiskave in zaplenila več papirjev. Preiskava proti laškim dijakom in razpuščenje društva »Innominata« je v

zvezi z znanim „Slovenčevim“ poročilom o protiaustrijskih demonstracijah v Vidmu.

Dunaj, 3. nov. Dopoludne je cesar zaprisegel novo ogrsko ministrstvo. Nato je bil Tisza zaprisežen tudi kot tajni svetnik.

Dunaj, 3. novembra. Na pet let radi tatvine obsojeni častniški sluga Misosorek je vrgel včeraj proti dež. sod. svetniku, dr. pl. Grohme stol, ne da bi ga bil zadel.

Dunaj, 3. novembra. V vladnih krogih zatrjujejo, da se vlada glede laškega vsehobliščja še ni odločila.

Praga, 3. nov. V kratkem pride sem papežev nuncij z Dunaja, da se osebno pouči o razmerah na Češkem.

Niš, 3. nobembra. Pri dopolnilni volitvi v skupščino je treba ožje volitve. Meščanski kandidat Tasić je dobil 712, liberalci Genčić 690 in socialist Marin-ković 240 glasov.

Belgrad, 3. novembra. Vlada je prepovedala nadaljno prodajo razglednic s sliko kralja Aleksandra.

Zofija, 3. nov. Minister notranjih zadev, Petkov, namerava novo skupščino sklicati k seji že prihodnjo nedeljo.

Domdossola, 3. nov. Pri delih za Simplon-predor so včeraj delavci prodrli skozi Simplon.

Meteorologično poročilo.
Višina nad morjem 306,2 m, srednji zračni tlak 736,0 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Veterev.	Nebcl.	Padačina v 24 urah v mm.
2 9. zveč.	741,9	9,2	brezvetr.	jasno	
3 7. zjutr.	741,9	8,8	sr. svzh.	megla	0,0
2. popol.	741,8	13,7	sl. jug	del. obl.	

Srednja včerajšnja temperatura 10,9°, normale 6,9°.

Dunajska borza
dné 2. novembra

Skupni državni dolg v notah	100 40
Skupni državni dolg v srebru	100 15
Avstrijska zlata renta 4%	119 80
Avstrijska krona renta 4%	100 35
Avstrijska inv. renta 3 1/2%	92 50
Ogrska zlata renta 4%	118 55
Ogrska krona renta 4%	98 30
Ogrska inv. renta 3 1/2%	89 45
Avstro-ogrske bančne delnice	16 80
Kreditne delnice	677 25
London vista	239 30
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. v	117 15
20 mark	23 46
20 frankov	19 67
Italijanski bankovci	95 35
C. kr. cekini	11 33

Pleskarska in v to stroko vstevajoča se stavbena in pohištvena dela izvršujeta in se priporočata v naročila iz mesta in z dežele **BRATA EBERL v Ljubljani**, Franciskanske ulice. — Najnižje cene. — Vzorci so vselej na razpolago. — Izvrševanje strokovno zanesljivo in brez konkurence. 13 11-3

Ravnokar je izšla Družinska pratika

za leto 1904.

„Družinska pratika“ za leto 1904

s krasno barveno sliko: **Sveća družina** na ovitku, je najlepša izmed vseh slovenskih pratik. Nje vsebina je zelo zanimiva in raznovrstna ter ima mnogo ličnih slik. — Cena posamnim komadom 24 vinarjev. Odjemalci na debelo dobijo mnogo ceneje pri naslednjih tiskarjih v Ljubljani:

Auer-Korenčan, J. Kordik, H. Ničman in V. Petričič.

Dobiva se in zahteva naj se v vseh trgovinah na Kranjskem, Štajarskem, Koroškem, v Istri in na Goriškem.

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. **Zavarovanja** za zgube pri zhebanjih, pri izzhebanju najmanjšega dobitka. — **Promese** za vsako zhebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Izdajatelj in odgovorni urednik: **Dr. Ignacij Žitnik**

Sukneno blago

za vsako potrebo se prodajajo v vsaki kakovosti in največji izberi najcenejše pri

J. GROBELNIK-U

Pred Škofijo 1. LJUBLJANA. Mestni trg 20.

Sukneni ostanki po zelo nizki ceni.
Vzorci se pošiljajo na vse strani brezplačno.

Organist

dobi takoj službo v Boštanju.

Anton Berce,
župnik. 1433 2-2

Amerikanski gramofon

dobro ohranjen, s 25 ploščami. se prodaja po nizki ceni po dogovoru. Ogledati se je pisмено ali osebno pri g. Josipu Košiček v **Zužemberku 161.** 1445 1-1

G. Tönnies

tovarna za stroje
Ljubljana
priporočata kot posebnost
žage in vse stroje
za obdelovanje lesa.
• **Turbine.** •
Sesalno plinski motor
najcenejša gonilna sila, 1 do 3 vinarje za konjsko silo na uro

905 26-18

Jožef Odar, 1432 5-2
mizar v Srednjivasi (Bohinj),
takoaj sprejme

1 pomočnika 1

Janeza Jrdine zbranih spisov
je pravkar izšla prva knjiga:

Bahovi buzarji in Iliri.

Prezanimiva epizoda iz južno-slovanske zgodovine.
Knjiga, važna za vsakega zavednega Slovenca.
Cena M 3.—, po pošti M 3.20.

Založil L. Schwentner v Ljubljani. 1651 25

Razglas.

Mestna hranilnica ljubljanska razpisuje s tem

službo praktikanta

z letnim adjutom 1000 kron.
Prošnje, opremljene z dokazili o usposobljenosti za to službo ter z zdravniškim spričevalom vložiti je do včetega

17. novembra t. l.

pri podpisnem ravnateljstvu.
V Ljubljani, dné 2. novembra 1903 1443 3-2

Ravnateljstvo mestne hranilnice ljubljanske.

Imam večjo zalogo VOZOV

vseh vrst. 973 6-14

Vozove izdelujem tudi po najnovejši dunajski in pariški modi.

Franc Wisjan, izdelovalec vozov
Ljubljana, Rimska cesta št. 11.

Vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, odprto.

Mejnarodna panorama

Ljubljana, Pogačarjev trg.
Fotoplastični umetniški zavod
s povsem novo briljantno razsvetljavo.
Vsaki teden druge dežele.

Ta teden
Osmi cikel slikovite Švice
s prizori iz okoliša Gotthardske železnice.
Ne zamudi naj nobeden poznavatelj umetnosti si ogledati te krasne skupine.

Njega Veličanstvo cesar Franc Jožef — Njiju Veličanstvo kralj saksonski in kraljica saksonka — Njega Veličanstvo kralj Edvard VII. Velike Britanije in Irske — Njiju kraljevski Visokosti princa Joahim in Albrecht brunšviški in drugi knezi so to panoramo počastili s svojim posetom.

Visoka odlikovanja so podelili lastniku: Njega Veličanstvo saksonski kralj — Njega kraljevska Visokost princ Luitpold bavarski — veliki vojvoda badenski — Nje Veličanstvo kraljica in cesarica Viktorija — in drugi knezi, kakor tudi papež Lev XIII

Ministrstvo duhovnih, posvetnih in zdravstvenih stvari v Berlinu je to panoramo in projekcijske aparate privzelo za oddelek učil svetovne raz-tave v Chicagu.

Serijs 40 v. Otroci 20 v. 6 serij 2 kroni, 10 serij 3 krone.
Za šole in društva znižane cene.
Velepospotovanjem
1444 1-1 **ravnateljstvo.**

1441 6-2 **Išče se zanesljiva ženska**
srednje starosti, izvežbana v kuhanju, gospodinjstvu in nekoliko v trgovini.

Istotam
dobi službo priden in varčen

PEK

Plača po dogovoru. — Ponudbe sprejema upravništvo „Slovenca“.

ALOJZIJ LUZNIK
na Vrhniki pri Ljubljani preskrouje dobre harmonije
domačega in amerikaanskega sestava, glasovirje in planine. 264 42
Dajó se tudi na obroko!
Na zahtevanje se pošiljajo ceniki brezplačno.

Prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom uljudno naznanjam, da imam zelo veliko zalogo

cerkvenih posod in orodja.

Zaradi pomanjkanja prostora **prodam prav zelo poceni več lepih lestencev, svetilnic, kelihov** itd.
Prosim prečastite gospode župnike, naj si blagovolijo ogledati.
Naročena dela se izvršé pravilno v najkrajšem času.

Slavnemu občinstvu pa priporočam lepa in praktična svetila za električno luč.

Priporočam s spoštovanjem
Leopold Tratnik,
1118 20 **pasar**
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 27.

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. **Zavarovanja** za zgube pri zhebanjih, pri izzhebanju najmanjšega dobitka. — **Promese** za vsako zhebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba
„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pejasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kurznih vrednostih vseh **špekulacijskih vrednostnih papirjev** in **vestni nasveti** za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti **naloženih glavnih.** 134 255